

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การทอผ้าไทลื้อกลุ่มแม่บ้าน บ้านธาตุสบแวน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ผู้เขียน นางสาวภัทริน กุสุพลนนท์

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (อาชีวศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา คำศิริพิมาน ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา อินทรสมพันธ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการทอผ้าไทลื้อกลุ่มแม่บ้าน บ้านธาตุสบแวน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดยผู้ศึกษาใช้วิธีการดำเนินการการศึกษาจากเอกสารงานวิจัย การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีความรู้ความชำนาญในการทอผ้าไทลื้อ 8 คน ผู้สืบทอดการทอผ้าไทลื้อ 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำมาวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอแบบบรรยาย ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

ความเป็นมาของชาวไทลื้อในบ้านธาตุสบแวน ชาวไทลื้ออพยพมาจากกลุ่มเมืองที่อยู่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำโขงในเขตสิบสองปันนา ใน พ.ศ. 2431 ชาวไทลื้อบางส่วนได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในอำเภอเชียงคำจนถึงปัจจุบัน มีจำนวนครัวเรือน 189 ครัวเรือน จำนวนประชากรประมาณ 543 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

การทอผ้าของชาวไทลื้อทั้งในอดีตและปัจจุบันยังคงใช้ที่ทอมือเป็นอุปกรณ์หลัก ใช้วัสดุจากธรรมชาติ ทั้งฝ้ายและการย้อมสี ในอดีตมักทอผ้าไว้ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ในปัจจุบันมีการทอผ้าไว้จำหน่าย ผู้ทอผ้าส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ส่วนผู้ชายจะช่วยในด้านประกอบอุปกรณ์เมื่อมีเวลาว่างจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมแล้ว จะมีการรวมกลุ่มสตรีในหมู่บ้านเพื่อทอผ้าเป็นอาชีพเสริม ทำให้สร้างรายได้ สร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ลวดลายของผ้าทอไทลื้อที่มีชื่อเสียงที่สุด คือ ลายผักแว่น และลายน้ำไหล ซึ่งเป็นลวดลายดั้งเดิมที่สืบทอดกันมา นอกจากนี้ยังมีการคิดค้นลวดลายใหม่ขึ้นมา โดยผู้ทอผ้าจะคิดและตั้งชื่อตามลักษณะของลวดลายที่ปรากฏ เช่น ลายก้างปลา ลายเล็บมือนาง ลายหางปลาเล็ก ลายหางปลาใหญ่ ลายภูเขาขาว ลายภูเขาสั้น และลายปลาขาว

ส่วนการสืบทอดการทอผ้าจะมีผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเป็นผู้ฝึกสอน โดยเรียนรู้และฝึกหัดด้วยตนเอง ผู้ทอผ้าจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ และมีความอดทน ผู้สืบทอดมีส่วนสำคัญในการอนุรักษ์การทอผ้าไม่ให้สูญหายไป

ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากผ้าทอไทลื้อที่นิยมมากที่สุดคือ ผ้าซิ่น เพราะผ้าซิ่นของชาวไทลื้อบ้านชาตุมบวงใช้ฝ้ายที่เป็นวัสดุจากธรรมชาติ ทำให้สวมใส่สบาย และสีสันทันไม่ฉูดฉาดมากเกินไป ด้วยฝีมือของผู้ทอผ้าและเทคนิคที่สืบทอดกันมา ทำให้เกิดความประณีต งดงามบนผืนผ้า

Independent Study Title	Thai Lue Woman's Weaving Group of Ban Tadsobvan, Chiang Kham District, Phayao Province	
Author	Miss Phattharin Kusuponlanon	
Degree	Master of Education (Vocational Education)	
Independent Study Advisory Committee	Assoc. Prof. Dr.Kanya Kumsiripiman	Chairperson
	Asst. Prof. Preecha Intarasompun	Member

Abstract

The purpose of this independent study was to study Thai Lue Woman's Weaving Group of Ban Tadsobvan, Chiang Kham District, Phayao Province. The research methods used were a documentary search, interview 2 community leaders, 8 weavers, and 2 weaving traditional. The only tool used in this study was interview.

The results of the study were as follows: The original and development of Thai Lue people in Ban Tadsobvan. Thai Lue migrated from East side of Khong River in Sipsongpanna. In 1888, Some of Thai Lue people settled in Chiang Kham District. Currently, 189 families live here and has a population of 543 peoples, and the majority of population engaged in farming as a major occupation.

In the past and present, Thai Lue used a handmade weaving machine as the main instrument and find materials including natural cotton and dyed thread. In the past, weaving was done for essential life; However, Currently weaving was a secondary income sources of Thai Lue people. Weavers usually were women, but mans would help in making weaving equipments. When they did not work plantation, Thai Lue women would work on weaving as a secondary income. Not only weaving provided another income source for them, but also products a strong community sense and a time spent wisely.

In weaving style of Thai Lue, the most reputable styles were Pak Van style and Nam Lai, style which were the styles that were passed on only in the Thai Lue. Moreover, Thai Lue people had created new styles, and creators would name the invented style depending on image appeared such as, Kang Pa style, Lep Mue Nang style, Hang Pla Lek style, Hang Pla Yai styles, Phu Kow Youy style, Phu Kow San style, and Pla Dow style. In the tradition of passing on weaving knowledge duty as teachers. The weavers must possess creativity and patience, and these weavers had this important duty to pass on and preserve this weaving tradition.

The most popular product form Thai Lue weaving was Pha Sin because Pha Sin of Thai Lue people in Ban Tadsobvan was made from natural cotton, which masked comfortable wear. Also, the colors used on Pha Sin were not bright. With expertise of weavers and traditionally passed on techniques, Thai Lue products were made with highest and finest quality and efforts that were shown Thai Lue products and cloths.